

L'ànimal al camp

Martin Crimp

FONT: CRIMP, Martin. (2019) *The animal in the field*. En el programa de mà oficial del National Theatre.

Martin Crimp comparteix la seva lectura de *Pamela* de Samuel Richardson i ens dona una idea del seu punt de partida.

Una serventa de 15 anys (Pamela) és abordada per l'amo de la casa (el Sr. B), que la sol·licita per tenir-hi relacions sexuals. Ella es resisteix i ell la segresta. Encoratjat per la seva majordoma (la Sra. Jewkes), intenta violar-la sense èxit. Se succeeixen més girs i voltes, s'adonen que estan enamorats i es casen.

Aquest és l'argument de *Pamela*, de Samuel Richardson, publicada a Londres el 6 de novembre de 1740 de forma anònima. Va ser un èxit i un escàndol. Al 1742 ja s'havien fet sis edicions, i al 1810 apareixia la quinzena edició. Àmpliament traduït, també va servir de base per a les obres de Voltaire - *Nanine, ou le préjugé vaincu* (1749) - i de Goldoni - *Pamela nubile* (1750) i *Pamela maritata* (1760).

En llegir-lo ara, el que resulta fascinant – a banda la de la narració, explicada a partir de cartes i entrades de diari que acaben en suspens – és la importància que adquireix l'escriptura en si mateixa. O, en termes més generals, en la importància que adquireix la producció del discurs. Pamela i el seu aspirant a pretendent parlen i s'escriuen sense parar, i posseir els escrits de la jove, a vegades sembla inclús més important per a l'home que posseir el seu cos.

Michel Foucault s'adona que l'escrutini minuciós de la intimitat humana comença, de

fet, amb l'Església Cristiana, que animava els seus membres a confessar de paraula i per escrit, no només els pecats, sinó també els pensaments més ocults. Aquesta compulsió per parlar de sexe va assolir el seu punt àlgid al segle XIX, quan, en trobar-se la moral i la taxonomia, el comportament sexual normatiu només es podia definir mitjançant una investigació interminable i indagadora del seu contrari: és a dir, tot el que es considerava -predominantment, per descomptat, pels homes- com a "pervers". Aquesta pràctica ens porta directament a les innovadores observacions de Sigmund Freud i al desenvolupament de la psicoanàlisi.

Així, *Pamela*, per una banda, forma part d'un corrent continu de confessions sexuals, que no sembla que hagi minorar.

Des d'un altre punt de vista – el més obvi- es pot considerar que la novel·la presenta una història arquetípica de persecució sexual heteronormativa, que acaba en matrimoni: una faula de la bella i la bèstia on la presa (gènere femení) troba i després doma el depredador (gènere masculí). Però darrere de l'arquetip aparent, Richardson sembla introduir una visió molt menys estable de les relacions entre homes i dones, en què ni Pamela "la serventa", ni el Sr. B "l'amo" són capaços d'exercir el paper que la seva història espera d'ells.

És cert que la jove serventa de Richardson té algunes de les característiques clàssiques de la víctima –ingenuïtat, inestabilitat emocional– per no esmentar un cos femení ideal que atrau la mirada d'homes i dones per igual. Però Pamela és la igual intel·lectual del seu "amo" i, des d'una posició d'autoestima i seguretat moral innegociables, sovint controla el discurs. La seva escriptura és un lloc de retir, sí, però també una forma d'autonomia: igual que qualsevol altre escriptor del segle XVIII, és prolífica i compleix amb les seves entregues. I si aquests atributs fan que sigui difícil veure-la plenament en el rol de dona-víctima, al seu "amo" encara li resulta més difícil la seva representació de la masculinitat. En una de les escenes més estranyes de la novel·la, el Sr. B s'ha amagat al dormitori de Pamela amb la intenció d'obligar-la a mantenir

relacions sexuals, però disfressat amb una bata i unes enagües. Quan la dona s'adona del que està passant es posa a cridar i l'home, vestit de dona, recula immediatament. L'endemà, és *ell* que l'acusa a ella d'haver-lo espantat. Més endavant, confessarà que "mai ha despulat una noia". En aquesta inestable trobada, en què l'home-dona no aconsegueix penetrar la nena-serventa, que és també l'escriptora de la història de tots dos -una història que, per descomptat, en el fons és escrita per un autor masculí - sembla que el terra s'esfondra i Richardson arrossega els seus lectors sense saber- ho cap a un concepte que haurà d'esperar encara un altre segle per ser anomenat per Freud: el subconscient.

Considereu aquest passatge, en el qual Pamela ha aconseguit la clau i ha obert la porta del darrere de la casa per poder escapar:

Quan vaig mirar, vaig veure un toro horrible [...] que venia a posar-se entre la porta i jo, i un altre toro que corria cap a mi des de l'altre banda. Vaig pensar, sembla que un dels toros sigui l'esperit del meu amo, i l'altre, el de la Sra. Jewkews [...] "Ajuda" vaig cridar [...] i vaig corre cap a la porta tan ràpid com vaig poder. Quan ja tenia el mànec de la porta a la mà, em vaig atrevir a mirar enrere, per veure si aquests suposats toros venien; i vaig veure que només eren unes pobres vaques, pasturant lluny, que la meva por havia convertit en éssers terribles.

Dos toros lliures al camp, els dos amb la intenció d'atacar una jove vulnerable – una escena quasi Picassiana de violència masculina sobre la dona – si no fos perquè un d'aquests animals representa una dona, i que de fet, finalment tots dos "toros" resulten ser en realitat femelles.

Pamela, aleshores, aturada al llindar de la porta, amb la clau a la mà, es podria dir que representa la complexitat de la relació de qualsevol subjecte humà amb el seu propi subconscient. Què desitja? Té gènere el desig? Què vol dir "home" o "dona"? Fins a quin

punt són fixes aquestes categories? Quines són les regles del joc? I es pot satisfer el desig sense robar la clau i trencar les regles? En paraules de l'escriptora i acadèmica Jacqueline Rose, des de la perspectiva de la psicoanàlisi: “la sexualitat o no té llei o no és res”.

Quan travessem aquesta porta i sortim definitivament al camp, la porta es tanca i no hi ha volta enrere.

© Martin Crimp, gener de 2019